

Notat til Stortingets behandling av statsbudsjett for 2023

Hjernerådet er en paraplyorganisasjon med 67 medlemsorganisasjoner. Vi representerer brukerorganisasjoner og fag-/forskningstilbud som alle arbeider for bedre hjernehelse i befolkningen, og er fast representant i Helsedirektoratets Partnerskap for oppfølging av Hjernehelsestrategien.

Hjernerådet er opptatt av god forebygging av hjernesykdom og skader, samt å sikre kvalitet i behandlingstilbudet til mennesker som rammes av hjernesykdom. Hjernesykdommer står samlet for 26 % av sykdomsbyrden i Norge og representerer 23 % av alle tapte leveår.

Vi ønsker å rette komiteens oppmerksomhet til de tre følgende områdene:

Finansiering til helsefrivillighet og organisasjoner (Kapittel 761, post 79)

I regjeringens budsjettforslag fremmes det omfattende endringsforslag i etablerte tilskudd til frivillige arbeid. Dette skaper enorm usikkerhet i frivillighetssektoren som på sin side er en sentral samarbeidspartner for å møte fremtidens velferdsutfordringer. Hjernerådet stiller seg uforstående til at endringene foreslås uten involvering eller forutsigbarhet for frivilligheten.

I budsjettforslaget foreslås det spesifikt å avvikle den øremerkede bevilgningen til Hjernerådet. Det heter at forslaget er en del av, og må sees i sammenheng med, områdegjennomgangen av enkeltstående tilskudd til navngitte mottakere. Hjernerådet er derimot i en særstilling som paraplyorganisasjon som favner både fagmiljøer og brukerorganisasjoner, og har dermed ikke tilgang til å søke på tilskuddsordninger som er tiltenkt enkeltstående medlemsbaserte brukerorganisasjoner.

Dersom forslaget om å avvikle vårt driftstilskudd går gjennom, vil det i praksis bety en nedleggelse av Hjernerådet fra årsskifte uten forvarsel. Uten driftsstøtte vil vi ikke kunne videreføre vår drift med ansatte som i dag, og dermed heller ikke fortsette som samhandlingspartner for helsemyndighetenes arbeid med hjernehelsestrategien gjennom Partnerskapet i Helsedirektoratet.

Hjernerådet ønsker samtidig å påpeke at utviklingen av øremerkede navngitte bevilgninger ikke gjennomføres konsekvent i budsjettproposisjonen, da flere andre paraplyorganisasjoner får videreført sine bevilgninger.

<i>Vi ber komiteen sikre øremerkede midler til drift av Hjernerådet.</i>
--

Hjernehelsestrategien (Kapittel 733, post 21)

Hjernehelsestrategien omtales under kapittel om Habilitering og rehabilitering.

Hjernehelsestrategien er sentral for å løfte hjernehelse og sykdommer som rammer hjernen med en helhetlig tilnærming. Strategien har til nå medført etablering av en svært konstruktiv samhandlingsplattform gjennom partnerskapet i Helsedirektoratet. Flere europeiske land og organisasjoner, deriblant WHO, ser til Norge for å lære av vårt arbeid med en helhetlig tilnærming til hjernehelse. Til nå har arbeidet i strategiperioden hatt begrenset med konkrete måloppnåelse da det har tatt tid å finne arbeidsform og diskutere mulige tiltak. Hjernesykdommer står samlet for 26 % av

sykdomsbyrden og 23 % av alle tapte leveår i Norge. Det er derfor stort behov for å videreføre strategien etter 2024.

Til tross for at Hjernehelseterapien løfter frem hjernehelseterapi som helhet, synliggjøres ikke den totale sykdomsbelastningen av hjernesykdommer i dagens helsestatistikk. Hjernesykdommer er spredt på ulike kategorier, og dermed ser vi ikke den samlede utfordringen fra hjernen i helsevesenet. Det gjør også at vi ikke er i stand til å følge utviklingen på området og effekten av Hjernehelseterapiens tiltak. Hjernerådet mener derfor det er behov for å etablere en egen kategori for hjernesykdommer i helsestatistikk for å sikre nettopp riktig grunnlag for politiske veivalg og tiltak, samt for å gi nødvendig tallgrunnlag for å følge med på utvikling innen norsk hjernehelseterapi.

Hjernerådet ber komiteen merke seg behovet for en videreføring av Hjernehelseterapien utover 2024.

Vi ber komiteen merke seg behovet for å synliggjøre hjernesykdommer samlet i helsestatistikk, og at helsedepartementet bes etablere dette som oppfølging av inneværende hjernehelseterapi.

Rehabilitering (Kapittel 733)

Hjernerådet registrerer at det ikke gis signaler om en satsning på rehabilitering i årets statsbudsjett. Det vises til arbeidet som skal gjøres i helse- og samhandlingsplan. Hjernerådet er av den oppfatning at det er stort behov for å løfte rehabiliteringsfeltet betydelig.

Flere evalueringer og rapporter gjennom mange år, blant annet KPMGs rapport til Helsedirektoratet i 2020, har avdekket store utfordringer på og behov for å styrke rehabiliteringsområdet. Også statsråd Kjerkol erkjente dette til NRK 10.11.2021: «Rehabilitering er et felt som trenger å bli løftet høyere på prioriteringslista». Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023 tar ikke nødvendige grep for å møte de hovedutfordringer vi står foran: Økende behov for rehabilitering, uønskede variasjoner i tilbud og for lite ressurser og kompetanse på alle nivåer, og for dårlig samhandling. Dette krever en fremtidig rehabiliteringsreform. Selv i en krevende økonomisk situasjon er det mulig å ta nødvendige politiske grep som på sikt vil ha stor samfunnsøkonomisk verdi.

Vi ber Stortinget om å bidra til at det oppnevnes en nasjonal tverrsektoriell ekspertgruppe, som har representanter fra både i og utenfor helsesektoren. Ekspertgruppa skal ut ifra behovet for rehabilitering beskrive hvordan rehabilitering kan tilbys til riktig tid, på riktig nivå og med riktig kompetanse - uavhengig av diagnose og hvor i landet man bor - samt modeller for sømløse rehabiliteringstjenester. Vi viser til at aktørnettverket som har foreslått en nasjonal rehabiliteringsreform, som består av over 20 sentrale aktører, også har foreslått en slik gruppe nå.

Henrik Peersen
Generalsekretær
Hjernerådet

Tlf: 93652539

Mail: henrik@hjerneadet.no